

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Järrestad Adress:
Söcker: SIMRISHAMN Berättat av: Fru Elma Petersson
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Sallerup

Adress: Allagatn 14, Simrishamn. Födelsedag: 23/3

Foto av Sjögrens och A.W.Peterssons gamla köpmansgård.	s. 1-3.
Livet i köpmansgården.	s. 4.
Ägg vid påsk.	s. 5.
Julklappar.	s. 5-6.
Majstång.	s. 6.
Utflykter.	s. 6.
Slå katten ur tunnan.	s. 6.
Vårfrudagen.	s. 6.
Utklädningar vid Knut.	s. 6.
Baler.	s. 6.
Slädpartier.	s. 7.
Stassa brudpar.	s. 7.
Slant eller silversked i vaggan.	s. 7.
Födelsedag och namnsdag.	s. 7.
Bak.	s. 7.
Gå i julottan.	s. 7.
Brygd.	s. 8.
Julgran.	s. 8.
Ljusstöpning.	s. 8.

Skriv endast på denna sida!

20 foton.

Nyår sköts in.	s. 8.
Foton och skildring av soarésällska och teater; basarer.	s. 9-24.
Nyårsvisiter.	s. 24
Fastlagen.	s. 24.
Stenkakor.	s. 24.
Påskan.	s. 24.
Valborgsmässoafton och 1:a maj.	s. 24.
Pingstbrudar el. midsommarbrudar har ej förekommit.	s. 25.
Mårtensfirandet.	s. 25.
Lucia.	s. 25.
Teatersällskap. (se fotografier på föregående sidor)	s. 25.

ACC. N:R. M. 7624 : 1.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Järrestad Adress:

~~Socken:~~ Simrishamn Berättat av:

Uppteckningsår: 1941. Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

SJÖGRENS OCH A.W.PETERSSONS
GAMLA KÖPMANSGÅRD. FOTOGRA-
FIERNA TOGS STRAX INNAN GÅR-
DEN REVS./SIMRISHAMN/.

ACC. N:R. *M 7624:2.*

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Järrestad Adress: _____
~~Socken:~~ Simrishamn Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1941 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

SJÖGRENS OCH A.W.PETERSSENS
GAMLA KÖPMANSGÅRD. FOTOGRA-
FIERNA TOGS STRAX INNAN GÅR-
DEN REVS./SIMRISHAMN/.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. *Mb* 7624:3.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Järrestad Adress:
Söken: Simrishamn Berättat av:
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

SJÖGRENS OCH A.W.PETERSSONS GAMLA
BERÖMDA KÖPMANSGÅRD. FOTOT TOGS
STRAX INNAN GÅRDEN REVS./SIMRISHAMN/.

ACC. N.R.

M 7624:4

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: Järrestad Adress:
 -Söcken: Simrishamn Berättat av: Elma Petersson
 Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Livet i köpmansgården.

-C.P.Sjögren var en gammal ansedd firma här i staden. Min man övertog C.P.Sjögrens Eftertr., och det blev Axel Wilhelm Petersson, d.v.s. min man. Vår affär överlämnades sedan till Oscar Modén, som i sin tur överlämnade den till Nils Rosenquist. I affären bedrevs s.k. burskapsrättighet. Denna rättighet bedrevs i Storgatan 221 ända tills det blev spritbolag. Vi sålde oändligt med sprit. Vid marknader var hela gården fullpackad med skjutsar. Min man var mycket vördad för att folk som tog in på vår gård då skulle tända eld någonstans i lagerhusen, där det stod öppet, varför han brukade gå en rond innan han lade sig. Det kunde då hända, att han upptäckte en - ko. Det var som marknadsbesökarna glömt kvar. Jag berättar detta för att vi skall få en hastig överblick över affärslivet och marknaderna förr i tiden. Vi sålde framför allt mycket portvin och punsch. Ett portvin som gick mycket var "1080", och vår punsch "Blå Lacket" skickades t.o.m. till Amerika. Varför punschen hette Blå Lacket, jo det skall jag tala om. Det berodde på att initialerna stodo återgivna i blått på vit bakgrund på kapsylen.

Till köpmansgårdarna hörde förr alltid lantbruk. Vi hade fyra kor, och det behövdes, ty folket hos oss d.v.s. tjänarna och biträdena hade maten. De steg tidigt upp förr i tiden. När de skulle brygga punsch var de i regel uppe redan kl. 2-3 på morgonen. Vi hade gott om tjänstefolk på den tiden. Vi hade sålunda inte mindre än två jungfrur som mjölkade, en dräng, en vaktepåg och en gammal bokkarl, som hette Jeppa. Han skötte spriten, sköljde flaskor o.s.v. Han erkände aldrig att han kunde begå något fel, och när han slog sönder en flaska, placerade han bitarna bakom en vedstapel.

När en kund kom på besök, skulle han först ha en sup, och alla som varit inne och handlat från landet, skulle ha en "resare" när de begav sig iväg hemåt. Till hushållet hörde vidare två grisar och fyra på vintern samt höns, som slaktades när så behövdes.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M. 7624:5

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Järrestad Adress:
Socken: Simrishamn Berättat av: Elma Petersson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Däremot hade vi inga gäss. När vi skulle slakta anlidade vi en gubbe, som brukade gå omkring och slakta. Vår jord utgjordes av fyra tunnland, men vi arrenderade dessutom av staden. Det gjorde alla köpmännen. Någon allmänning förekom inte, men vi hade "Stadshagen", som var ängsmark. Stadshagen blev uppodlad senare. Jordbruket bedrevs parallellt med försäljningen av vår berömda punsch "Blå Lacket", som inom parentes sagt var Strindbergs älsklingsmärke. Vår kundkrets sträckte sig ända ned till Hagestad. Adolf Thulin hade en del kunder från samma trakter som vi, men vår affär ansågs som den finaste. Kunder hade vi från Löderup och Hagestad, Vemmerlöv och Rörum och Brösarp. På höstarna fick vi hem hela laster med sprit. På vår loge kunde ligga många fat med sprit. Vid punschbryggningen körde de till Pipe-Kille på Baske och hämtade källvatten. Vattnet inne i staden ansågs inte gott nog. Vid en epidemi ordnade köpmännen med vatten åt befolkningen. Det var omkring 1885-87, då det gick tyfus/nervfeber/. Alla bönder satte in sina hästar hos oss. De kom med sina lejlar, d.v.s. de käre som de hämtade brännvin på, och när de körde iväg, var det ett helt drickalass som lämnade gården. Fruarna bjöds alltid på vin, Bischoffs eller körsbärsvin och männen fick sig en ordentlig sup. Det var inte så ont om brännvin då. Bönderna bytte sig aldrig till varor. De lämnade t.ex. aldrig smör eller ägg som byte. Vi köpte smör. Vi gjorde aldrig smör själva. Vi köpte bondsmör i affärerna men fick det aldrig direkt genom någon bonde. Lantbruket bedrevs huvudsakligen för våra hästars skull. Alla våra körslor utfördes med våra egna hästar. Vi hade aldrig smör att sälja, men vi sålde alla sorters specier och viner, litet spannar, rep etc. Vi hade nästan allt utom tyger och smör. I regel hade vi tre biträden i affären. Drängarna åt alltid kl. 12 och så åt vi kl. 1. Alla högtidsaftnar firades gemensamt med folket. Vid påskan fick var och en ett halvt tjug ägg. De fick det, eftersom de brukade b y t a ägg. När vi hade ätit spelades kille och sådant där. Julafton

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

7624:6.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Järrestad Adress:
Söcken: Simrishamn Berättat av: Elma Petersson
Uppteckningsår: 1941 Född år 1873 i Sallerup

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fick alla julklapp och i regel dessutom pengar. Klapparna kastas aldrig in.

✓ Majstång: Någon gång satte de en liten majstång på gårdarna. I staden brukade barberare Persson till midsommarafton låta alla barn dansa fritt mellan 4-6 mot det att var och en hade med sig en krans, som hängdes kring dansbanan som livräddningsbojar. Majstångar förekom i Södra Planteringen

2. vid Kreaturstorget utanför Gjuteriet

3. på gårdarna, men det var mera privat och sporadiskt.

✓ Utflykter: Familjerna körde antingen till Tjörnedala, Stränte eller Gyllebo. Vi brukade fara speciellt vid pingst och midsommar. Ett par familjer kunde slå sig ihop, och när vi åkte hem, majade vi hästar och vagn. Vid dessa utflykter hade vi full förplägnad med oss. Men ene skulle vara värre än den andre.

✓ Julhögar förekom inte hos oss.

Slå katten ur tunnan känner jag inte alls till.

✓ Vårfrudagen firades inte alls. Meraffensmad förekom och det var sed hos oss att höstfolket fick det. Vi hade inga särskilda höstagillen. Vi tröskade däremot med slaga för att få långhalm att täcka pumparna med.

✓ Utklädningar: de klädde alltid ut sig till Knut. Det var julsögen, d.v.s. tjänstefolket som roade sig med dylika upptåg. Eljest gick livet sin gilla gång. De gamla köpmansgårdarna voro så innestängda förr i tiden. Alla skulle t.ex. vara inne kl. 10/tio/ på kvällen, och sedan fick bopågarna sitta uppe och vänta. Det var först under senare år som vi fick ringklocka. Folket skulle vara inne kl. tio, men det hindrade inte att de gick ut en annan väg.

Baler: vi hade aldrig någon bal hemma hos oss, men det hade de annars där det fanns ungdom. Dylika har jag dock aldrig varit med om. De levde sedan på minnet till nästa bal.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. 7624:7

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Järrestad Adress: _____
~~Socken:~~ Simrishamn Berättat av: Elma Petersson
Uppteckningsår: 1941 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Slädpartier: förekom ofta under vintern, och då ställdes färden till Tommarp. Där dracks glögg, och sedan for man till Gislöv, varefter det bar hemåt igen. Senare på kvällen var det supé och bal på Stadshotellet. De stora lantbrukarna stötte alltid till i Tommarp och följde med in till sta'n. En gång blev det ett sådant oväder, att de måste stanna i Simrishamn i hela fyra dagar. De kom från de stora egendomarna på Österlen. Under dylika slädpartier kunde vi vara 50-60 personer. Även de gamla voro med, t.ex. Dr Falk, som hade flera söner som voro veterinärer. Det hela var som en riktigt stor familjebjudning. Någon av köpmännen fungerade som inbjudare till dessa slädpartier. De som skulle delta, tecknade sig på en lista. Och så stötte som sagt lantborna till och följde med in till staden. Det hände mer än en gång. Många gånger kom här också slädpartier körandes igenom, och de hade band och grejor på sig. Banden kallade vi för LA.

Stassa brudpar: Om någon t.ex. bodde i Baske och skulle vigas i Gladsax, så körde de gärna in till Simrishamn för att visa sig. De kunde komma mitt i vintern, blåfrusna. Även i den strängaste kyla satt bruden med slöja och bukett. De hade alltid svart bruddräkt men vit slöja. När de började med helt vit bruddräkt, minns jag inte, men hör hos fröken Ringblom, som har konfektionsaffär. Hanske hen minns det.

I vaggan lades förr gärna en slant eller en silversked. Namnsdag firades inte alls här. Namnsdag firas inte neråt landet. Födelsedag kunde däremot firas med stort kalas men också bara med ett kafferep utan supé och toddy.

Bak: vi bakade alltid själva det stora matbrödet. Vi satte i deg hemma, och så slog jungfrun upp det hos bagaren, och sedan betalade vi för varje bröd, 10 öre. För att känna igen bröden sattes ett märke i dem. Vi bakade hos Lövgrens för det mesta.

I julottan gick vi alltid. De som inte gick i kyrkan eljest

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 7624:8.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: Järrestad Adress: _____
~~Socken:~~ Simrishamn Berättat av: Elma Petersson
 Uppteckningsår: 1941 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gick dåMen några ljus i fönstren förekom inte.
Brygd: Vi bryggde aldrig själva utan ölet köpte vi från
 Bjärsjö.Där var bryggeri.Där bryggde de porter också...
Julgran hade vi alltid.Granarna köptes alltid på torget.Som-
 liga hade goda vänner,som själva hade granar.De såldes i varje
 fall inte i köpmansgårdarna.Utanför portarna sattes aldrig
 några granar,men julkärve sattes alltid upp vid pumpen på en
 stake.
Ljusstöpning förekom inte i vårt hem.
Dopp i grytan:Vi ha inte haft det,men det förekom hos somliga,
 det har jag hört.
Blåstes julen in? Ja,barberare Persson skötte musiken.Vid hel-
 gen ringdes det alltid vid 1-tiden i kyrkklockorna.Det ringdes
 tre korta gånger.
Sköts julen in? Nej.
 Men nyåret sköts alltid in,och det nya årets tal skrev till
 stor förargelse på väggar och portar med vit krita.Det fort-
 sätter de med men inte i den utsträckningen som förr i tiden.
Förekom vers på julklappspaketen? Ja,de som hade förmåga.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7624:9.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Järrestad

Adress:

Socken: Simrishamn

Berättat av:

Uppteckningsår: 1941.

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 7624:10.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Järrestad Adress: _____
~~Socken:~~ Simrishamn Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1941 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R.

M 7624:11.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Järrestad

Adress:

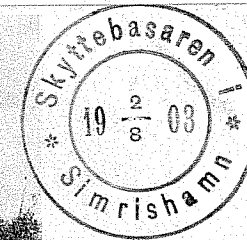
Socken: Simrishamn

Berättat av:

Uppteckningsår: 1941.

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R. 16.7624:12.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Järrestad Adress: _____
Socken: Simrishamn Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1941 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Från Simrishamns Bazar d. 22. & 23. Juli. 1905

FÖRLAG: KARL P. PHILSSON, SIMRISHAMN.

ACC. N:R. M. 7624:13.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Färrestad

Adress: _____

Soeken: Linnishamn

Berättat av: _____

Uppteckningsår: 1941

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Från Cimbrishamns Bazar d 22. & 23 Juli. 1905
FÖRLAG: KARL P. PHILSSON, CIMBRISHAMN, H. S. Dahlgren.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7624:14.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Järrestad

Adress:

Socken: Simrishamn

Berättat av:

Uppteckningsår: 1941

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Från Cimbrishamns Bazar d. 22. & 23. Juli. 1905.

FÖRLAG: KARL P. PHILSON, CIMBRISHAMN.

ACC. N:R. *M. 7624: 15*

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Walter Welin*
Härad: *Järrestad* Adress: _____
Socken: *Simrishamn* Berättat av: _____
Uppteckningsår: *1941* Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R.

M. 7624:16.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Järrestad

Adress:

Socken: Simrishamn

Berättat av:

Uppteckningsår: 1941.

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R. M. 7624:17.

Walter Welin

Landskap: Skåne

Upptecknat av:

Härad: Järrestad

Adress:

~~Socken:~~ Simrishamn

Berättat av:

Uppteckningsår: 1941.

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 7624:18.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Järrestad Adress: _____
Söcken: Simrishamn Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1941. Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R.

M. 7624:19.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Järrestad

Adress:

~~Socken~~ Simrishamn

Berättat av:

Uppteckningsår: 1941.

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R. M. 7624: 20.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Järrestad Adress: _____
Socken: Simrishamn Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1941 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M 7624:21.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Järrestad Adress: _____

Söcken: Simrishamn Berättat av: _____

Uppteckningsår: 1941. Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R.

M. 7624:22.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Järrestad

Adress:

~~—Söcken—~~ Simrishamn

Berättat av:

Uppteckningsår: 1941

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R.

No. 4624: 23.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Järrestad

Adress:

Socken: Simrishamn

Berättat av:

Uppteckningsår: 1941.

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

SIMRISHAMNS LEKSTUGA 1914.

ACC. N:R.

M 7624:24

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: Järrestad Adress:
 Socken: Simrishamn Berättat av: Elma Petersson
 Uppteckningsår: 1941 Född år i

Här i Simrishamn förekom också Soarésällskap. Dessa sällskap idkade dock ingen välgörenhet utan det var sällskap som utslutande arrangerade fester. Här var bankdirektör Liljenberg. Han spelade ofta med. I kommittén satt bl.a. stationsinspektör Sjöborg, Red. Osterman, fröken Dahlberg, som sedermera blev telegrafkommissarie och fru Wigert, fru Elin Liljenberg samt jag. Vi stod för många festligheter och samlade in pengar på basarer. Den sista basaren gick av stapeln 14 dagar innan världskriget bröt ut 1914. Här ha varit enastående festtåg vid dessa basarer, vilka hölls i Södra Planteringen, där som badhuset nu är. En gång hade vi 4,000 kronor netto. Den första basaren arrangerades för att få pengar till Samskolan. En gång fick skyttarna anslag, eljest gällde det teatern. 1903 hade vi en stor fest, 1905 likaså och den sista festen ägde rum 1914.

- ✓ Nyårsvisiter förekom i Simrishamn. De yngre gick till de äldre och klädseln var, om man skulle vara riktigt fin, hög hatt.
- ✓ Fastlagen firades på måndagen med bullar. Under hela fastan kunde man dessutom få köpa kumminkringlor. Stenkakor hade vi inte hemma hos oss. Det var kakor, som voro bakade av kornmjöl.
- ✓ Påskan: Dymmen var känd här nere. Skärtorsdagskål eller påskgröt förekom däremot inte i vårt hem. Alla skulle påskdagsmorgonen ned till sjön och se solen dansa. Midsommardagen skulle också alla se solen gå upp. På skärtorsdagen fäste vi ungdom stegar och rakor av papp på de vuxna, men långfredagen skulle vi hålla oss absolut stilla. Då var människor i regel svartklädda och de flaggade på halv stång, t.o.m. på alla fartyg nere i hamnen.
- ✓ Valborgsmässoafton och 1:a maj:
 -Bar ni maj i by och sjöng ni majvisan?
 -Ja då. Jag har visserligen inte varit med om det men jag har sett på upprepade gånger. De som sjöng samlade upp ägg. Nu går sista klassen i folkskolan. Nu komma de tågande i nationaldräkter och

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7624:25

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Järrestad Adress:
-Socken: Simrishamn Berättat av: Elma Petersson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

spela litet så gott de förmår. Valborgsmässoafton ha de haft eldar på Tjuvasten på Skansen. Däremot ha vi aldrig haft några eldar vid midsommar eller vid påsk.
Pingstbrudar eller midsommarbrudar har jag aldrig sett.
✓ Mårten firades alltid med gäs hemma hos oss, men många hade bara fisk och gröt. Inga gillen firade gemensam Mårten som jag vet. Att man kallade Mårten "lilla jul" känner jag inte till.
✓ Lucia firades inte i äldsta tid. Det är egentligen först på senare tid som den traditionen fått vind i seglen här nere. Teatersällskap spelade på Rådhuset, och de kunde ligga här i en hel vecka. Selanders utmärkta sällskap kom ofta hit. Tidigare igen hörde jag talas om att sällskapen voro inlogerade gratis hos köpmannafamiljerna som deras gäster. Rådhuset var enellertid brandfarligt och representationerna flyttades ned på Godtemplarsalen. Där har spelats "Geografi och kärlek" och "Regina von Emmeritz", och vid dessa föreställningar var alltid fyllsatt.

Skriv endast på denna sida!